

Državni izpitni center

M 0 6 2 2 7 1 1 4

JESENSKI ROK

LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 4. september 2006

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA ZA TOČKOVANJE SLOVNIČNE ENOTE

Posamezne naloge slovnične enote so otočkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa število pravih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kot je možnih točk. Pri točkovanju posamezne naloge uporabimo negativni pristop: ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, kar pomeni, da je neka naloga otočkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali pa več, kolikor je možnih točk.

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE NAPAK

Ortografska napaka Ortografska napaka (v rabi geminat, črk *ij* in *c/k* ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak (2/4 = 1/2 točke, 4/4 = 1 točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, in se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri pride do prvega sodega seštevka. Postopek se ponavlja.

Morfološka napaka Morfološka napaka, ki je posledica izbora napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbor napačnega sklona ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbor nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake na isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak na isti besedi pomeni odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oz. v kongruentnih stavčnih členih, prav tako pomeni odbitek le 1 točke (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali obratno – v subjektu in predikatu itd.) **NB** Morfološka napaka, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, pomeni odbitek 2 točk. To je tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami *-r*, *-ris*, *-tur* itd.).

Sintaktična napaka Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je zagrešenih v določeni sintaktični konstrukciji.

Leksikalna napaka Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbor manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neuporabo besede.

REŠITVE NALOG SLOVNIČNE ENOTE

I. IZBERITE PRAVILNO OBLIKO.	(10)

1. (c) pervenisset	6. (a) Consulum
2. (a) se	7. (c) hostibus appropinquantibus
3. (b) decipiatur	8. (c) ad perturbandam
4. (c) turpi vita	9. (b) spectatum
5. (c) videtur	10. (c) Beate

II. POSTAVITE BESEDE V OKLEPAJIH V PRAVILNO OBLIKO.	(10)

Andibus – septuagesimo – Cremonae – Mediolanum – in Urbem – Quinquaginta duos – Athenis – domum – Brundisii – undevicesimo

III. IZBERITE POMENSKO NAJUSTREZNEJŠI VEZNIK IN POSTAVITE GLAGOL V OKLEPAJU V PRAVILNO OBLIKO.	(10)

1. Numquam imperator ita paci credat, **ut** se non bello **praeparet!**
2. **Nisi** Hannibal venenum **bibisset**, Romanis traditus esset.
3. **Postquam** Tarquinius Superbus Roma **expulsus est**, rei publicae consules praeerant.
4. **Quoniam** vita sine amicis timoris plena **est**, ratio monet amicitias comparare.
5. Cato in senatu cottidie proponebat, **ut** Carthago **deleteretur**.

IV. SPREMENITE STAVČNE KONSTRUKCIJE PO NAVODILIH V OKLEPAJU.	(25)

1. **Homines nobis** ex factis, non ex dictis **aestimandi sunt**. (4 TOČKE)
2. Perseverantia in omni genere militiae, maxime tamen **in urbibus obsidendis** necessaria est. (2 TOČKI)
3. **Cum/Postquam clades maxima** in Germania **accepta esset/accepta est**, Augustus dicere solebat: "Vare, Vare, legiones redde!" (4 TOČKE)
4. Nihil deest viro, **qui nihil cupit**. (3 TOČKE)
5. Cicero in senatu dixit **se** amplius non **laturum esse** scelera Catilinae. (3 TOČKE)
6. Socrates in carcere cum amicis deliberabat, (utrum) **viveret** animus post mortem **an** simul cum corpore **moreretur**. (4 TOČKE)
7. Pyrrhus, Epiri rex, in Italiam venit, **ut auxilium Tarentinis ferret (ferat)/auxilium Tarentinis latum/auxilii Tarentinis ferendi causa**. (5 TOČK)

V. PREVEDITE NASLEDNJE STAVKE V LATINŠČINO.	(25)

Aeneas filius Anchisae Troiani et deae Veneris fuisse traditur. Cum patre, filio sociisque Troia effugit, ut vitam suam servaret. In *Aeneide* legimus, quot pericula, per maria navigans, subire deberet/quot pericula per maria naviganti subeunda essent. Vergilius advenas in proeliis acribus Latinos vicisse scribit.

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Prevod latinskega besedila v slovenščino se točkuje po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
1. Razumevanje latinske slovnice in besedišča	do 50 točk
2. Obvladovanje slovenske slovnice	do 5 točk
3. Slog	do 5 točk
Ocenitev po vseh kriterijih	do 60 točk

OPOMBE

Pri 1. in 2. kriteriju uporabimo negativno točkovno metodo (*ugotavljamo napake, jih točujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk*), pri 3. kriteriju pa pozitivno metodo (*dodelitev točk od 0 do 5*). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih kriterijih.

Razumevanje latinske slovnice in besedišča Pri razumevanju latinske slovnice točujemo z odbitkom 1 točke vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v slovničnem testu.

Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbor manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

Obvladovanje slovenske slovnice Obvladovanje slovenske slovnice vrednotimo glede na število napak v slovenskem oblikoslovju in skladnji, pa tudi v pravopisju. Pravopisne napake točujemo kot latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kot latinske morfološke napake (po 1 točko).

Slog Po kriteriju sloga s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (*natančnost in jasnost*) besedišča ter naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

Osnovna raven

SAMOMOR NESREČNEGA KARTAŽANSKEGA GENERALA

Kartažanski poveljnik izgubi svojo vojsko.

Poveljnika Hamilkarja je na Siciliji nasledil Himilko. (Potem) ko je ta izbojeval mnogo bojev in osvojil mnoga mesta, je nenadoma zaradi kuge izgubil vojsko. Ko so to novico sporočili v Kartagino, je mesto postalo žalostno: vse mestne ceste so odmevale od vpitja, kot da bi bilo mesto zavzeto, zasebne domove so zaprli, zaprli so božja svetišča, prekinili so vse obrede in vse zasebne posle. Vsi državljani so se nato zbrali v pristanišču. Peščico vojakov, ki so preživeli pogubo, so med izstopanjem z ladje spraševali o svojcih. Potem ko so nesrečniki zvedeli za nezgodo svojcev, se je po vsej obali razlegal zdaj stok žalujočih, zdaj kriki in tožbe nesrečnih mater. Med tem se je s svoje ladje izkrcal Himilkar, odet v skromno/umazano tuniko, in ko ga je zagledala množica, se mu je jokajoč pridružila. Sam je, z rokami, iztegnjenimi v nebo, objokoval zdaj svojo usodo, zdaj javno nesrečo, zdaj obtoževal bogove. Ko je prišel do praga svojega doma, je razpustil množico, zaprl zapahe in si, ne da bi koga pustil k sebi, z zanko odvzel življenje.

Skrajšano po Justinu

Višja raven

SAMOMOR NESREČNEGA KARTAŽANSKEGA GENERALA

Kartažanski poveljnik izgubi svojo vojsko.

Poveljnika Hamilkarja je na Siciliji nasledil Himilko. (Potem) ko je ta na kopnem in na morju uspešno izbojeval mnogo bojev in osvojil mnoga mesta, je nenadoma zaradi kuge izgubil vojsko. Ko so to novico sporočili v Kartagino, je mesto postalo žalostno: vse je odmevalo od vpitja, kot da bi bilo mesto zavzeto, zasebne domove so zaprli, zaprli so božja svetišča, prekinili so vse obrede in vse zasebne posle. Vsi državljani so se nato zbrali v pristanišču in peščico vojakov, ki so preživeli pogubo, so med izstopanjem z ladje spraševali o svojih znancih. Ko pa so nesrečniki zvedeli za nezgodo svojcev, se je po vsej obali razlegal zdaj stok žalujočih, zdaj kriki in tožbe nesrečnih mater. Med tem se je s svoje ladje izkrcal Himilkar, odet v umazano in suženjsko tuniko, in ko ga je zagledala množica, se mu je jokajoč pridružila. Sam je, z rokami, iztegnjenimi v nebo, objokoval zdaj svojo usodo, zdaj javno nesrečo, zdaj obtoževal bogove. Ko je prišel do praga svojega doma, je razpustil množico, zaprl zapahe in si, ne da bi koga pustil k sebi, niti svojih sinov ne, z zanko odvzel življenje.

Skrajšano po Justinu

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

STRUKTURA KNJIŽEVNE ENOTE

Z rešitvami nalog književne enote lahko kandidati dosežejo naslednje število točk:

Naloga	Število točk
1. Metrika (<i>metrična shema heksametra; teoretično vprašanje</i>)	do 10 točk
2. Interpretacija odlomka iz Metamorfoz (<i>povzetek vsebine in zgodbe</i>)	do 20 točk
3. Esejsko vprašanje (<i>literarnokritično oz. kulturno-civilizacijsko vprašanje</i>)	do 50 točk
Skupaj	do 80 točk

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

1. in 2. naloga Rešitve se točkujejo po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
pravilna, kakovostna in celovita rešitev	največje možno število točk
pravilna, a preprosta in skromna rešitev	minus 1–2 točki
vsaka napačna navedba v rešitvi	minus 1 točka
vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	minus 1 točka
posebno kakovostna rešitev	<i>plus 1–2 točki</i>
Ocenitev po vseh kriterijih	10/20 točk (12/22 točk)

3. naloga Rešitev se točkuje po naslednjih kriterijih:

Kriteriji	Število točk
1. Vsebina:	do 40 točk
• poznavanje snovi oz. vsebinska ustreznost	<i>30 točk</i>
• problemska obravnava snovi	<i>2 točki</i>
• logično utemeljevanje in/oz. ponazarjanje s primeri	<i>2 točki</i>
• zanimivost in izvirnost obravnave	<i>2 točki</i>
• zrelost obravnave	<i>2 točki</i>
• pomenska povezanost besedila	<i>2 točki</i>
2. Zgradba in slog:	do 10 točk
• jezikovna pravilnost	<i>2 točki</i>
• jasnost in natančnost izražanja	<i>2 točki</i>
• pestrost besedišča	<i>2 točki</i>
• členitev besedila	<i>2 točki</i>
• rokopisna urejenost besedila	<i>2 točki</i>
Ocenitev po vseh kriterijih	do 50 točk

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

Latinsko besedilo:

ORPHEUS ET EURYDICE (Ovidius, Metamorphoseon liber X, 40–49)

1. Napišite metrično shemo naslednjih verzov in na besedah označite iktus.

(10)

núnc mihi, quá totúm Neréus circúmsonat órbe,

– u u | – – | – – | – – | – u u | – u

pérdendúm est mortále genús: per flúmina iúro

– – | – – | – u u | – – | – u u | – u

ínfera súb terrá Stygió labéntia lúco

– u u | – – | – u u | – | – u u | – u

cúncta priús temptáta, sed immedicábile córpus

– u u | – | – u u | – u u | – u u | – u

énse recidéndúm, ne párs sincéra trahátur.

– u u | – – | – – | – – | – u u | – u

2. Interpretirajte dani odlomek: podrobno in natančno povzemite njegovo vsebino in opišite zgodbo, v katero sodi.

(20)

Vprašanje je odprtega tipa. Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi razumevanja latinskega besedila ter spremne besede in opomb k slovenskemu prevodu Ovidijevih Metamorfoz (avtor dr. Kajetan Gantar).

3. Kaj veste o motivu človeške pokvarjenosti in božje kazni v antični mitologiji in Bibliji.

(50)

Vprašanje je odprtega tipa. Odgovor predvideva široko, tudi samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.